

РІШЕННЯ № 58

Про звернення Ради адвокатів України до Ради суддів України, Вищої ради правосуддя та Верховного Суду щодо неприпустимості втручання в діяльність органів адвокатського самоврядування

«01» серпня 2022 року

м. Мукачєво

Рада адвокатів України, розглянувши лист Голови ВКДКА Вилкова С.В. № 940 від 21.06.2022 щодо протиправного втручання в діяльність органів адвокатського самоврядування при розгляді дисциплінарної справи стосовно Черезова І.Ю., заслухавши пояснення заявника, встановила наступне.

Зі змісту звернення вбачається, що 20.06.2022 на адресу ВКДКА надійшла ухвала Окружного адміністративного суду м. Києва від 09.06.2022 про забезпечення адміністративного позову у справі № 640/8036/22 за позовом Черезова І.Ю. до ВКДКА в особі Голови Вилкова С.В., КДКА Рівненської області про визнання протиправними дій, скасування рішення (далі – Ухвала від 09.06.2022).

Зазначеною Ухвалою від 09.06.2022 суддя Шевченко Н.М. ухвалив *задовольнити заяву Черезова І.Ю. про забезпечення позову; заборонити ВКДКА в особі Голови Вилкова С.В., КДКА Рівненської області та іншим кваліфікаційно-дисциплінарним органам НААУ приймати будь-які рішення у дисциплінарній справі за скаргою Жицького Павла Олександровича від 14.02.2022 стосовно адвоката Черезова Ігоря Юрійовича.*

Водночас, як повідомив Голова ВКДКА Вилков С.В., суддя Шевченко Н.М. відмовив 07.06.2022 у задоволенні ідентичної заяви Черезова І.Ю. про забезпечення позову, яка була подана позивачем разом із позовною заявою (справа № 640/8036/22). Тобто, досліджуючи однакові заяви Черезова І.Ю., де вказані аналогічні обставини та докази по справі № 640/8036/22, суддя Окружного адміністративного суду м. Києва Шевченко Н.М. виніс дві різні за своєю суттю ухвали (07.06.2022 відмовив у забезпеченні позову; 09.06.2022 задовольнив забезпечення позову) та обґрунтував їх висновками, які є взаємовиключними.

Рада адвокатів України, проаналізувавши зазначене звернення та пояснення заявника, врахувавши пропозиції, зауваження та доповнення членів

Ради адвокатів України, в межах повноважень будучи занепокоєною втручанням в діяльність органів незалежного самоврядного інституту, а також з метою захисту гарантій адвокатської діяльності, акцентує увагу на наступному.

Основним Законом України у статті 131² встановлено, що для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура, **незалежність якої гарантується**.

Адвокатура України являє собою недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому цим Законом. Адвокатура є незалежною від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, разом з тим держава створює належні умови для діяльності адвокатури та забезпечує дотримання гарантій адвокатської діяльності (статті 2, 5 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність, далі – Закон).

Законом передбачено функціонування в Україні адвокатського самоврядування, що діє з метою забезпечення належного здійснення адвокатської діяльності, дотримання гарантій адвокатської діяльності, захисту професійних прав адвокатів, забезпечення високого професійного рівня адвокатів, а також **вирішення питань дисциплінарної відповідальності адвокатів** (стаття 2 Закону).

Згідно зі статтею 46 Закону, адвокатське самоврядування в системі органів Національної асоціації адвокатів України здійснюється через діяльність конференцій адвокатів регіону, рад адвокатів регіону, **кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури, Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури**, ревізійних комісій адвокатів регіонів, Вищої ревізійної комісії адвокатури, Ради адвокатів України, з'їзду адвокатів України.

При цьому, законодавцем у Розділі VII Закону чітко визначені повноваження кожного із них, підзвітність, підпорядкованість тощо, а ухваленими на виконання цього Законом рішеннями з'їзду адвокатів України та Ради адвокатів України регламентована діяльність ВКДКА, КДКА та її членів.

Так, відповідно до статті 50 Закону для вирішення питань щодо дисциплінарної відповідальності адвокатів в системі органів Національної асоціації адвокатів України діє спеціальний орган – кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури регіону; відповідно до статті 52 Закону завданням ВКДКА є розгляд скарг на рішення, дії чи бездіяльність кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури.

Адвокат чи особа, яка ініціювала питання про дисциплінарну відповідальність адвоката, має право оскаржити рішення у дисциплінарній справі протягом тридцяти днів з дня його прийняття до Вищої кваліфікаційно-

дисциплінарної комісії адвокатури або до суду. Оскарження рішення не зупиняє його дії (частина 1 статті 42 Закону).

Також оскарження до ВКДКА та до суду не зупиняє дію рішення кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури про зупинення або про припинення права на заняття адвокатською діяльністю (частина 3 статті 31 та частина 3 статті 32 Закону).

Предметом спору в рамках судової справи №640/8036/22 є, в тому числі, визнання протиправним та скасування рішення Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Рівненської області №Д/4-17 від 22.04.2022 про порушення дисциплінарної справи відносно адвоката Черезова Ігоря Юрійовича.

У контексті цього, Рада адвокатів України вважає за доцільне звернути увагу на правовий висновок зазначений у постанові Верховного Суду від 24 червня 2020 року, справа №815/1830/18: *«За таких обставин та правового врегулювання Верховний Суд погоджується з висновками судів першої та апеляційної інстанцій, що оскаржуване позивачем рішення про порушення дисциплінарної справи містить попередні висновки щодо наявності в її діях як адвоката, ознак дисциплінарного проступку та не встановлює факт вчинення позивачем конкретного проступку, оскільки порушення дисциплінарної справи свідчить лише про те, що викладені у скарзі обставини потребують більш ретельного дослідження задля подальшого підтвердження або спростування певних юридичних фактів».*

Аналогічна правова позиція викладена у постанові Верховного Суду від 24 червня 2020 року (справа №813/2639/18): *«Окрім того, Верховний Суд відзначає, що оскаржуване рішення не відповідає критерію юридичної значимості, не створює для адвоката жодних правових наслідків у вигляді виникнення, зміни або припинення його прав та не породжує для нього будь-яких обов'язків, оскільки правові наслідки для позивача може створювати виключно рішення, прийняте за результатами розгляду дисциплінарної справи.*

Слід враховувати, що спірне рішення містить лише попередні висновки щодо наявності в діях адвоката ОСОБА_1 ознак дисциплінарного проступку та не встановлює факт вчинення позивачем конкретного дисциплінарного проступку. Порушення дисциплінарної справи свідчить лише про те, що у процесі перевірки виявлені ознаки дисциплінарного проступку, які потребують більш детального дослідження на предмет їх підтвердження або ж спростування».

Отже, рішення КДКА Рівненської області про порушення дисциплінарної справи відносно адвоката Черезова Ігоря Юрійовича, не створює для адвоката жодних правових наслідків у вигляді виникнення, зміни або припинення його прав та не породжує для нього будь-яких обов'язків.

З огляду на наведене, Рада адвокатів України наголошує, що Ухвалою від 09.06.2022 протиправно заборонено ВКДКА та КДКА регіонів реалізовувати

повноваження, визначені статтями 50, 52 Закону, що як наслідок є незаконним втручанням в їх діяльність.

Ухвала від 09.06.2022 року блокує роботу не тільки ВКДКА та КДКА Рівненської області (відповідачі по справі № 640/8036/22), а й роботу інших КДКА регіонів України, що взагалі є неприпустимим та протизаконним обмеженням діяльності юридичних осіб. Вказана Ухвала унеможливорює реалізацію дисциплінарними органами всієї України повноважень, визначених Законом та зачіпає їх інтереси не зважаючи на те, що вони взагалі не обізнані що розглядається судом справа, де обмежують їх права та повноваження.

Наголошуємо, що ухвалення ВКДКА та КДКА (дисциплінарною палатою), рішень є гарантією визначеного Конституцією України принципу незалежності інституту адвокатури через призму діяльності органів системи адвокатського самоврядування, підкорення їх Закону, Правилам адвокатської етики та актам НААУ, РАУ, а також забезпеченням необхідних умов для повного і правильного розгляду справи.

Правила адвокатської етики, затверджені 09 червня 2017 року Звітно-виборним з'їздом адвокатів 2017 року, зі змінами, зобов'язують адвокатів, яких обрано до органів адвокатського самоврядування, неухильно виконувати свої повноваження згідно законодавства, приймати участь в роботі органів адвокатського самоврядування, до яких їх обрано, дотримуватись вимог закону та рішень З'їзду, актів РАУ, НААУ, не допускати дій чи бездіяльності, що завдають шкоди адвокатурі в цілому, або блокують роботу окремих органів адвокатського самоврядування (стаття 65).

Статтею 242 Кодексу адміністративного судочинства України встановлено, що судові рішення повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим. Законним є рішення, яке ухвалене судом відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права. При цьому, правосуддя за своєю суттю визнається таким лише за умови, що воно відповідає вимогам справедливості і забезпечує ефективне поновлення в правах (абзац 10 пункту 9 Рішення Конституційного Суду України від 30.01.2003 року №3-рп/2003).

Рада адвокатів України, з огляду на викладене, врахувавши пропозиції, зауваження та доповнення членів Ради адвокатів України, а також з метою недопущення порушення судами незалежності інституту адвокатури, зокрема через втручання в діяльність органів адвокатського самоврядування, керуючись статтями 55, 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, Регламентом Ради адвокатів України, **вирішила:**

1. Взяти до відома лист Голови ВКДКА Вилкова С.В. про протиправне втручання в діяльність органів адвокатського самоврядування при розгляді дисциплінарної справи стосовно Черезова І.Ю. та заявити про неприпустимість порушення судами незалежності інституту адвокатури, шляхом заборони ВКДКА та КДКА здійснювати повноваження,

закріплені Конституцією України та Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

2. Доручити Голові НААУ, РАУ Ізовітовій Л.П. звернутись до Ради суддів України, Вищої ради правосуддя та Верховного Суду, наголосивши на необхідності дотримання суддями принципів незалежності та самоврядності органів адвокатського самоврядування при розгляді дисциплінарних справ, а також звернутись з проханням до Верховного Суду затвердити узагальнення щодо неправомірності винесення рішень суду про припинення повноважень органів адвокатського самоврядування, визначених Конституцією України та Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», включивши до предмета узагальнення Ухвалу Окружного адміністративного суду м. Києва від 09 червня 2022 року у справі № 640/8036/22.

3. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури регіонів, Вищу кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури, а також опублікувати на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України

/підпис/

Л.П. Ізовітова

Секретар Ради адвокатів України

/підпис/

І.В. Колесников